

ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

1. Ως προς τι διαφοροποιείται η κοινωνιογλωσσολογία από την κυρίαρχη γλωσσολογία;
2. Τι αντιλαμβάνεστε με τον όρο «τυποποίηση» μίας γλώσσας; Ποιες διαδικασίες περιλαμβάνονται στην τυποποίηση; Ποιες γλώσσες είναι ευρέως τυποποιημένες και ποιες όχι;
3. Πώς ορίζεται μια γεωγραφική διάλεκτος; Ποια η διαφορά της από το ιδίωμα;
4. Τι ονομάζουμε «κοινή διάλεκτο» και ως προς τι υπερτερεί μιας γεωγραφικής διαλέκτου ή ενός ιδιώματος; Παραθέστε παραδείγματα από τον ελληνικό χώρο.
5. Τι αντιλαμβάνεστε με τον όρο «υπερδιόρθωση» (hypercorrection); Μπορείτε να κατονομάσετε φαινόμενα υπερδιόρθωσης στο δημοσιογραφικό λόγο;
6. Ποια εξαρτημένα και ποια ανεξάρτητη μεταβλητή συσχέτισε ο Labov στο πείραμά του στα πολυκαταστήματα της Νέας Υόρκης; Τι κατάφερε να αποδείξει με την επαλήθευση της αρχικής του υπόθεσης;
7. Πως ορίζει ο Ferguson τη διμορφία (diglossia); Ποιες γλωσσικές κοινότητες μελετά και ποια τα χαρακτηριστικά τους; Σε ποιες προβλέψεις καταλήγει και κατά πόσο πιστεύετε ότι επαληθεύτηκαν;
8. Τι αντιλαμβάνεστε με τον όρο «παράδοξο του παρατηρητή» (observer's paradox); Ποιες τεχνικές μπορεί να χρησιμοποιήσει ο κοινωνιογλωσσολόγος για να το εξαλείψει;
9. Ποια η διαφορά κρεολής και pidgin;
10. Ποιες είναι οι κυριότερες μέθοδοι συλλογής υλικού σε μια κοινωνιογλωσσολογική έρευνα πεδίου (field work); Ποια πλεονεκτήματα και ποια μειονεκτήματα παρουσιάζει κάθε μια από αυτές και για τι είδους έρευνα ενδείκνυται;
11. Γλώσσες όπως τα αγγλικά κάνουν χρήση του λεγόμενου «φυσικού γένους»· τα γαλλικά, τα ισπανικά και τα γερμανικά χρησιμοποιούν το λεγόμενο «γραμματικό γένος»· τα κινέζικα, τέλος, δεν διακρίνουν καθόλου γένη. Τι δηλώνει κατά τη γνώμη σας αυτό το γεγονός για τη γλώσσα σαν φαινόμενο και για τον τρόπο που οι χρήστες των παραπάνω γλωσσών αντιλαμβάνονται τον κόσμο;
12. Πώς αντικατοπτρίζονται οι φυλετικές προκαταλήψεις σε βάρος των γυναικών στη γλώσσα; Μπορείτε να δώσετε παραδείγματα γλωσσικού σεξισμού σε μορφολογικό/συντακτικό/σημασιολογικό επίπεδο στην ελληνική; Με ποιον τρόπο έχει επιχειρηθεί να καταπολεμηθούν τέτοια

γλωσσικά φαινόμενα σε άλλες γλώσσες και τι θα μπορούσε να γίνει κατά τη γνώμη σας και για την ελληνική;

13. Τι ονομάζουμε *lingua franca*; Ποια είναι η κατ'έξοχην *lingua franca* της εποχής μας; Ποιοι άλλοι όροι χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν το ίδιο φαινόμενο;
14. Ο Fishman (1972a) περιγράφει ως εξής τη γλωσσική συμπεριφορά ενός «υποθετικού κυβερνητικού υπαλλήλου» στις Βρυξέλλες:

Ένας κυβερνητικός υπάλληλος στις Βρυξέλλες επιστρέφει στο σπίτι του, αφού πρώτα σταματήσει στο δρόμο για ένα ποτό σ' ένα μπαρ. Γενικά, χρησιμοποιεί την πρότυπη γαλλική στο γραφείο, την πρότυπη ολλανδική στο μπαρ και μία αισθητά ιδιωματική ποικιλία της φλαμανδικής στο σπίτι. Σε κάθε περίπτωση προσδιορίζεται μέσα από ένα διαφορετικό γλωσσικό δίκτυο στο οποίο ανήκει, θέλει να ανήκει και από το οποίο επιζητά αναγνώριση. Όλα αυτά τα δίκτυα -καθώς και άλλα- περιλαμβάνονται στην γλωσσική του κοινότητα, παρ'όλο που καθένα τους είναι συνδεδεμένο με μία ποικιλία. Ωστόσο, δεν είναι δύσκολο να βρει κανείς περιστάσεις στο γραφείο όπου μιλά ή του μιλάνε σε κάποια ποικιλία των φλαμανδικών. Επίσης, υπάρχουν περιστάσεις στο μπαρ όπου του απευθύνονται ή απευθύνεται σε άλλους στα γαλλικά· τέλος, υπάρχουν περιστάσεις στο σπίτι όπου επικοινωνεί στην πρότυπη ολλανδική ή ακόμη και στη γαλλική.

Ποιος κοινωνιογλωσσολογικός όρος περιγράφει τη γλωσσική συμπεριφορά του κυβερνητικού υπαλλήλου του Fishman; Ποιοι λόγοι τον ωθούν κάθε φορά να αλλάζει κώδικα; Σε ποιες από τις παραπάνω περιστάσεις θα λέγατε πως πραγματοποιεί καταστασιακή και σε ποιες μεταφορική εναλλαγή κωδίκων; Σε ποιες από τις παραπάνω περιστάσεις θα μπορούσε να πραγματοποιεί συνομιλιακή μείξη κωδίκων; Έχετε υπόψη σας κάποια ανάλογη γλωσσική συμπεριφορά στο περιβάλλον σας ή κάποια περιοχή στον ελληνικό χώρο όπου παρατηρούνται ανάλογα φαινόμενα;

15. Πώς διεύρυνε ο Fishman τον ορισμό της διμορφίας του Ferguson; Συμφωνείτε με την άποψή του ότι μία μειονοτική γλώσσα μπορεί να θεωρηθεί χαμηλή ποικιλία; Με βάση αυτόν τον διευρυμένο ορισμό, έχουμε ή όχι διμορφία στην Ελλάδα;
16. Ποιοι είναι οι πιθανοί συνδυασμοί διμορφίας και διγλωσσίας (ή «διγλωσσίας» και «αμφιγλωσσίας») σύμφωνα με τον Fishman σε μία γλωσσική κοινότητα και τι γλωσσικές καταστάσεις παράγουν; Με ποιον από αυτούς τους συνδυασμούς θα ταυτίζατε την περίπτωση της Ελλάδας;

17. Τι ονομάζουμε «κοινωνιόλεκτο» και τι «ιδιόλεκτο»; Με βάση ποια κριτήρια μπορεί μια γλωσσική ποικιλία να χαρακτηριστεί κοινωνιόλεκτος; Ποιες κοινωνιόλεκτοι έχουν μελετηθεί περισσότερο και ποιες λιγότερο και γιατί;
18. Τι αντιλαμβάνεστε με τον όρο «κοινωνικό δίκτυο»; Ποια η σπουδαιότητά του για τη διατήρηση της νόρμας, σύμφωνα με τη Milroy;

M. Ζιούβα
Φεβρουάριος 2004